

A JOAN SALES

en resposta a un poema seu sobre Lleida

La meva Lleida no és la teva. Més encara,
ara, de lluny la veig, no tan dura i més clara,

la Lleida enlluernada dels cirerers de rosa,
on la primera abella tremola quan s'hi posa.

Dels caminets fondals olorosos i frescos,
dels àgils hortolans, franciscans i morescos;

on les paraules tenen un tornaveu de flautes
i el càvec és la proa dels eterns argonautes.

On guarda cada mà durícies dels seus avis.
Revinguda hortolana amb una rosa als llavis,

generosa i alegre. Vora el riu que bressola
la seva vida neta de ciutat camperola,

coronada de pàmpols i d'oliveres bruna,
també sap, a les nits, fer versos a la lluna.

• GLOSSARI

Moresc, -a: adj. Relatiu o pertanyent als moros.

Tornaveu: m. Eco.

Càvec: m. Eina semblant a l'aixada, però de fulla més estreta, que s'eixampla una mica a la part posterior, proveïda a vegades de dues pues a l'altre costat de l'ull.

Argonautes: m. Segons la mitologia grega, company de Jàson que, embarcat en la nau Argo, participà en la recerca del velló d'or.

• HORIZÓ D'EXPECTATIVES

Presentació del poema. Què suggereix? Què diu?

Tema: Descripció de la imatge idíl·lica que el poeta té de la ciutat de Lleida.

Hi ha, en la poesia de Màrius Torres, una voluntat d'equilibri entre els records i l'esperança, i aquesta poesia en podria ser un bon exemple. Parlem de records perquè el poeta descriu la seva Lleida a través de la imatge que conserva: *ara, de lluny la veig*. És una descripció amb referències al passat, recorda la seva Lleida, *ciutat camperola, vora el riu*, amb la seva horta. Ara bé, són records joiosos d'una Lleida tangible i *més clara*, però amb una bellesa efímera i, alhora, inalterable.

• CLAUS PER AFAVORIR LA COMPRESIÓ

El 6 de desembre de 1936, a un quart de cinc de la tarda, Joan Sales i Núria Folch van conèixer Màrius Torres al sanatori de Puig d'Olena. A partir d'aquell moment, es van cartejar fins al 1942, i entre ambdós es va crear una amistat basada, sobretot, en aspectes literaris i intel·lectuals.

Joan Sales treballava a les oficines d'ensenyament de català de la Generalitat, i tenia com a companya Esperança Figueras, germana de

la Mercè (la *mahalta*). A causa d'això, va començar a cartejar-se amb la Mercè des del 1935. En una de les seves cartes, la Mercè els va parlar d'un nou amic: un jove lleidatà que escrivia poemes i, en la seva última visita, els va deixar llegir "Dolç àngel de la mort".

Al cap de pocs dies d'haver-se conegut, Màrius va fer una descripció en vers de Lleida dedicada al seu amic.

• **ACTIVITATS**

1. Escriu un missatge per correu electrònic on descriguis una imatge de la ciutat de Lleida que t'agradi especialment, intentant sobretot transmetre percepcions, vivències i sensacions (auditives i visuals) que et produeix aquesta imatge. Finalment adjunta la imatge al missatge.

2. Aquesta poesia de Màrius Torres és la resposta d'una poesia sobre Lleida escrita per Joan Sales (vegeu el fragment següent). Sembla que les dos ciutats que descriuen les dos poesies siguin diferents. Quina Lleida t'agrada més? Raona la resposta. Quins aspectes de Lleida ens descriuen els poemes? Quina relació té Lleida amb la família i la vida del poeta?

A En Màrius (fragment)

Com tu, estimo la noble egua de la planúria,
Lleida, amb els flancs marcats pel ferro de la injúria-

(...)

Les hortes s'imbibien entre goluts murmuris.

Les òlibes xiulaven no sé quins mals auguris.

Cap a un horitzó tot injectat de sang

S'enlaira l'encens de les torres de fang.

I jo veia, com una boira pel vent empesa,

Flotar damunt de tot aquell món la tristesa.

I ¿què més?

Segre enllà, la pau dels camins rals,

El vermell boig de les cireres garrofals

I una fortor calenta de palla i de farratges...

(...)

Barcelona, 1936

Els dos poemes tracten sobre Lleida, però la poesia de Torres és més idíl·lica, la Lleida que descriu és una ciutat camperola, una Lleida primaveral i plena de fruits i, el més important, una ciutat en temps de pau. En canvi la Lleida que descriu Sales és la ciutat en temps de guerra.

3. Fes l'anàlisi formal del poema: mètrica, rima i estrofa.

A JOAN SALES

en resposta a un poema seu sobre Lleida.

La meva Lleida no és la teva. Més encara,	A	12	(6+6) fem.
ara, de lluny la veig, no tan dura i més clara,	A	12	(6+6) fem.
la Lleida enlluernada dels cirerers de rosa,	B	12	(6+6) fem.
on la primera abella tremola quan s'hi posa.	B	12	(6+6) fem.
Dels caminets fondals olorosos i frescos,	C	12	(6+6) fem.
dels àgils hortolans, franciscans i morescos;	C	12	(6+6) fem.
on les paraules tenen un tornaveu de flautes	D	12	(6+6) fem.
i el càvec és la proa dels eternals argonautes.	D	12	(6+6) fem.
On guarda cada mà durícies dels seus avis	E	12	(6+6) fem.
Revinguda hortolana amb una rosa als llavis,	E	12	(6+6) fem.
generosa i alegre. Vora el riu que bressola	F	12	(6+6) fem.
la seva vida neta de ciutat camperola,	F	12	(6+6) fem.
coronada de pàmpols i d'oliveres bruna,	G	12	(6+6) fem.

també sap, a les nits, fer versos a la lluna. G 12 (6+6) fem.

Poema format per versos alexandrins (12 síl·labes) amb cesura a la sisena síl·laba i rima consonant.